

**Handläggare**  
Emma Braconier  
Telefon: 08-508 437 27**Till**  
Socialnämnden  
2017-04-18

## **Yttrande över revisionsrapport "Granskning av samverkan i missbruks- och beroendevården" nr 4, 2017**

### **Förvaltningens förslag till beslut**

1. Socialnämnde hänvisar till tjänsteutlåtandet som yttrande över rapporten
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till revisionskontoret

Gillis Hammar  
förvaltningschefVeronica Wolgast Karlberg  
avdelningschef

### **Sammanfattning**

Revisionskontoret har genomfört en granskning med syftet att granska hur staden och landstinget samverkar för att tillgodose behovet av vård, stöd och behandling för personer med missbruk eller beroende. Granskningen omfattar stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta, Skärholmen och Älvsjö, socialnämnden samt Stockholms Läns sjukvårdsområde (SLSO).

Granskningen visar att samverkan och samordning av vården för de personer som skrivs ut från den slutna vården till öppenvården respektive socialtjänst behöver utvecklas. Revisorernas rekommendationer innefattar att särskild uppmärksamhet krävs gällande länkningen mellan slutenvård, öppenvård och socialtjänst. En skriftlig rutin för informationsöverföring bör tas fram samt ett förtydligande kring när i vårdprocessen SIP bäst kan genomföras i syfte att öka tillämpningen.

Socialnämnden välkomnar granskningen och de rekommendationer som framkommit för att ytterligare kunna utveckla samverkan mellan huvudmännen.

## **Bakgrund**

Enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen ska landsting och kommuner samverka för att tillgodose behovet av vård, stöd och behandling för personer med missbruk eller beroende. Revisionskontoret tillsammans med revisorerna för Stockholms läns landsting har låtit granska hur denna samverkan fungerar mellan staden och landstinget.

## **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts på avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 12:e april 2017 och i rådet för funktionshinderfrågor den 13:e april 2017.

## **Ärendet**

Syftet med granskningen har varit att bedöma hur samverkan fungerar mellan staden och landstinget i vården av vuxna med missbruk eller beroende. Fokus har varit vården för personer som genomgått avgiftning i den slutna beroendevården eftersom det då ofta handlar om personer med missbruk eller beroende som kan vara i behov av insatser från såväl beroendevården som socialtjänst.

Syftet besvaras med följande revisionsfrågor:

- Hur fungerar samverkan och koordinering mellan socialtjänsten och beroendevården i vårdprocessen och finns en gemensam helhetssyn på personer med missbruk eller beroende.
- Ingår avgiftningen som en del i en fastställd vårdplan med samordnande insatser där person med missbruk eller beroende är delaktig i planering och genomförande?
- Finns gemensam struktur för uppföljning av resultatet och var ligger ansvaret för uppföljningen?

I rapporten konstateras följande:

### **Styrning och organisation**

Det finns i enlighet med gällande lagstiftning en länsövergripande samverkansöverenskommelse och lokala överenskommelser har upprättats. Dock är dessa inte kända av personal. Det viktigt att landstinget och staden säkerställer implementering och följsamhet när den nya samverkansöverenskommelsen har beslutats.

Lokala integrerade mottagningar mellan beroendevård och socialtjänst behöver inte innebära samordning av resurser samt att parterna samverkar. Det kan också innebära enbart samlokalisering. Eftersom den enskilde inte behöver välja den närmaste beroendemottagningen kan det påverka samverkansarbetet.

Revisionens slutsats är att intentionen med integrerade mottagningar och organisering av resurserna behöver ses över.

Metadonsektionen ser att samverkan fungerar på olika sätt beroende av olika ambitionsnivåer inom stadsdelsförvaltningarna.

### Vårdkedjan

Revisionen har uppmärksammat att det finns problem med inskrivning av individer i slutenvården. Problemen kan bero på bristande kunskap om varandras områden samt bristande samsyn om vad avgiftning är.

Granskningen visar att för de individer där det inom socialtjänsten redan finns en plan efter utskrivning såsom placering fungerar vårdkedjan relativt väl. För de individer som erbjuds tid inom öppenvården samt vid behov kontakt med socialtjänsten finns en svaghet vid övergång till vidare vård. Revisionens slutsats är att för den här gruppen behöver vården ses över och stärkas, särskilt i gränssnittet mellan slutenvård respektive öppenvård och socialtjänst.

### Informationsöverföring och vårdplanering

Trots att inga skriftliga rutiner har utarbetats för hur informationsöverföringen ska ske från slutenvård till socialtjänst fungerar samverkan relativt väl. Granskningen visar dock att slutenvården fokuserar mer på kontakterna med kommunala vård- och omsorgen, däremot mer sällan med socialtjänstens individ- och familjeomsorg. Vidare visar granskningen att samverkan är individknuten. För att socialtjänsten ska kunna motivera och informera om det stöd som skulle kunna erbjudas efter avgiftning så behöver de få information om personerna som är inlagda i slutenvården.

På grund av de korta vårdtiderna inom slutenvården saknas förutsättningar för att kalla till gemensam vårdplanering utan det överläts till lokala beroendemottagningar eller socialtjänst. Granskningen visar att det finns rutiner för att upprätta samordnad individuell plan (SIP). Trots detta upprättas förhållandevis få vårdplaneringar. Revisorerna rekommenderar att se över när i processen SIP bör genomföras för att öka användningen.

Revisionen drar slutsatsen att kommunikationen mellan den slutna beroendevården, den öppna vården samt socialtjänsten kan

utvecklas och en rutin för informationsöverföring mellan verksamheterna bör tas fram.

### Uppföljning

Gemensamma indikatorer för att följa upp missbruks och beroendevården saknas i dagsläget vilket innebär att det inte finns någon samlad överblick och kunskap om gruppen verksamheterna möter eller de resultat som samordnade insatser ger.

### Förvaltningens synpunkter och förslag

Revisorernas rekommendationer kommer främst att lyftas inom befintliga samverkansforum såsom internt chefsnätverk och externa samverkansforum såsom regionalt samråd för missbruk och beroende för vidare behandling.

Socialnämnden välkomnar granskningen och de rekommendationer som framkommit för att ytterligare kunna utveckla samverkan mellan huvudmännen. Beroendevården är en av de viktigaste och största samarbetspartners för kommunen gällande individer med beroendeproblematik. En del samverkansarbete har påbörjats, pågår och en del behöver initieras med anledning av rapporten.

Revisorerna skriver att det är viktigt att staden och landstinget säkerställer att den nya samverkansöverenskommelsen implementeras och följs. Representant från socialförvaltningen ingår i en nystartad arbetsgrupp till det regionala samrådet för psykiatri och beroendefrågor. Syftet med arbetsgruppen är att följa upp arbetet med den nya samverkansöverenskommelsen samt att stödja arbetet i de lokala samråden.

I rapporten nämns att Metadonsektionen har uppmärksammat att samverkan fungerar olika beroende av stadsdelsförvaltning. För att öka samverkan och samsyn på målgruppen mellan stadsdelarna och Metadonsektionen kommer en konferens med fokus på samverkan att genomföras under april månad. Vid behov kommer den befintliga gemensamma överenskommelsen att uppdateras efter konferensen.

Under 2016 startades en samverkansgrupp mellan chefer på stadsdelsförvaltningarna tillsammans med chefer och medarbetare inom slutenvården med syftet att utveckla samsyn och samverkan. Gruppen är fortfarande i en uppstartsfas och arbetet behöver fortsätta utvecklas.

En utbildningssatsning i SIP för medarbetare inom missbruk har tidigare genomförts under 2013 och 2014. Socialförvaltningen har deltagit i Kommunförbundet Stockholms läns (KSL) arbete kring att uppdatera SIP materialet för vuxna och ett arbete pågår på en länsövergripande nivå hur implementeringen av SIP ska fortsätta. Utbildningar i SIP med betoning på hur samverkan ska ske utifrån lokala behov planeras.

Förvaltningen delar uppfattningen att en rutin för hur information kan överföras från slutenvård till öppenvård och socialtjänst bör tas fram.

Revisorerna lyfter fram att det saknas gemensamma indikatorer mellan staden och landstinget för att följa upp den gemensamma vårdens kvalitet. Ett arbete med att följa upp den gemensamma vården pågår. I den nya överenskommelsen mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län gällande samverkan för personer med missbruk och beroende finns gemensamma åtaganden för kommuner och landsting. Överenskommelsen som är på regional nivå ska brytas ned i lokala rutiner för samverkan. Socialförvaltningen deltar i en arbetsgrupp med representanter från kommunerna i Stockholms län och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen vars syfte är att följa upp hur samverkan i de lokala samråden fungerar och hur de gemensamma åtagandena enligt överenskommelsen följs.

## **Bilagor**

1. Projektrapport Granskning av samverkan i missbruks- och beroendevården. En granskning i samverkan mellan revisionen i Stockholm stad och Stockholms läns landsting Nr 4, 2017, Stadsrevisionens diarienummer: 3.1.3-168/2016